

Resultaten Prestatie Indicatoren Ondervoeding voor ziekenhuizen 2014 – Percentage

ondervoede patiënten in het ziekenhuis met een adequate voeding op de vierde opnamedag is beter maar kan nóg beter.

Ondanks de aandacht voor het probleem ondervoeding daalt het percentage patiënten dat ondervoed is bij opname in het ziekenhuis nauwelijks. Een belangrijke reden is dat het ondervoedingsprobleem al ontstaat in de periode vóór opname. Daarnaast is door de steeds korter wordende ligduur de periode tijdens opname (te) kort om ondervoeding effectief te behandelen. Verschuiving van de ondervoedingszorg naar de polikliniek is een logische en noodzakelijke stap.

Sinds 2006 wordt er in de Nederlandse ziekenhuizen gescreend op ondervoeding. Tijdige herkenning en behandeling is onderdeel van de basisset van prestatieindicatoren van de Inspectie voor de Gezondheidszorg voor alle verpleegafdelingen en de preoperatieve en geriatrie polikliniek.¹

De resultaten van de prestatieindicatoren worden gepubliceerd op www.ziekenhuizen transparant.nl. Daarnaast publiceert de Inspectie voor de Gezondheidszorg elk jaar “[Het resultaat telt](#)”. De resultaten van 2014 zijn verwerkt in vijf fact sheets (screening ondervoeding kinderen, energie en eiwitname van ondervoede kinderen gedurende opname, eiwitname van ondervoede volwassen patiënten gedurende opname, screening op ondervoeding op de Polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek en screening op ondervoeding op de polikliniek Geriatrie). Deze fact sheet geeft een overzicht van de resultaten van de prestatie indicatoren “behandeling ondervoeding” (PI behandeling ondervoeding).

De vraagstelling van deze indicator luidt:

Bij alle ondervoede patiënten voert u een continue meting uit. U bepaalt op de vijfde opnamedag de eiwitname van de vierde opnamedag. Met deze informatie wordt inzichtelijk of de voedingsbehandeling van ondervoede patiënten tijdig en adequaat wordt uitgevoerd.

Een adequate eiwitname is gedefinieerd als 1,2 tot 1,5 gram per kg lichaamsgewicht (Bij BMI>30 wordt het gewicht bij BMI 27 in de formule gebruikt). Onder een continue meting verstaat de inspectie dat u de mate van adequate eiwit inname van alle bij opname ondervoede volwassenen meet.

¹ <http://www.stuurgroepondervoeding.nl/toolkits/prestatie-indicator-ondervoeding-voor-ziekenhuizen>

Ziekenhuizen:

Van de 103 Nederlandse ziekenhuizen hebben 92 ziekenhuizen (89%) gegevens aangeleverd. 11 ziekenhuizen hebben geen gegevens aangeleverd².

Van de 92 ziekenhuizen die gegevens hebben aangeleverd hebben 42 ziekenhuizen (46%) de intake van de ondervoede patiënten op dag 4 continu verzameld. 50 ziekenhuizen (54%) hebben elk kwartaal de meting als steekproef uitgevoerd. Het Sint Anna ziekenhuis en het Spijkernisse Medisch Centrum registreerden een continue meting maar om reden van de lage aantallen in de teller en noemer zijn deze ziekenhuizen ingedeeld in de ziekenhuizen met een steekproef.

Resultaten van de ziekenhuizen met een continue meting (n=42):

Gemiddeld at 46,5% van de ondervoede patiënten op de vierde dag voldoende eiwit. De standaardafwijking was 15,7% en het minimum was 7,6% (Erasmus MC Rotterdam) en het maximum 90,0% (Ikazia Ziekenhuis Rotterdam).

Tabel 1 – Het percentage ondervoede patiënten met een adequate eiwitname op de vierde opnamedag, continu gemeten

Ziekenhuis	Teller: aantal ondervoede volwassen patiënten met voldoende eiwit inname	Noemer: aantal ondervoede volwassen patiënten op de 5 ^e dag	Percentage ondervoede patiënten met voldoende eiwit
Erasmus MC	92	1209	7,6
UMC Utrecht	119	1142	10,4
Radboud UMC	72	492	14,6
Ziekenhuis Gelderse Vallei	182	1045	17,4

² Ziekenhuizen die geen gegevens hebben aangeleverd voor de PI ondervoeding: het Alexander Monro borstkankerziekenhuis Bilthoven, het Antoni van Leeuwenhoek ziekenhuis Amsterdam, de Sint Maartenskliniek Woerden, het Dr. Bernard Verbeeten Instituut in Tilburg, Breda en Den Bosch, het Atrium Medisch centrum Parkstad, de Maastru clinic in Venlo, het radiotherapeutisch Instituut Stedendriehoek (RISO) Deventer, het Arnhems Radiotherapeutisch Instituut, het radiotherapeutisch instituut Friesland, het oogziekenhuis in Rotterdam en het Zeeuws radiotherapeutisch instituut.

Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis	395	1163	34,0
Diakonessenhuis, locaties Utrecht en Zeist	297	846	35,1
Maasstad Ziekenhuis, locaties Clara en Zuider	289	790	36,6
VUmc	346	940	36,8
Ommelander Ziekenhuis Groep, locaties Winschoten en Delfzijl	123	326	37,7
Antonius Ziekenhuis	225	591	38,1
LUMC	196	506	38,7
Spaarne Ziekenhuis	110	284	38,7
Deventer Ziekenhuis	309	790	39,1
St. Jans Gasthuis	189	479	39,5
Waterlandziekenhuis	56	141	39,7
IJsselmeerziekenhuizen, locaties Lelystad en Emmeloord	140	318	44,0
St. Elisabeth Ziekenhuis Tilburg	318	720	44,2
Slingeland Ziekenhuis	162	355	45,6
Ziekenhuis Lievensberg	113	238	47,5
Kennemer Gasthuis	180	375	48,0
St. Antonius Ziekenhuis	218	450	48,4
Franciscus Ziekenhuis	230	474	48,5
BovenIJ Ziekenhuis	188	385	48,8
Ziekenhuis Bernhoven	414	825	50,2
Algemeen Ziekenhuis Westfries Gasthuis	402	794	50,6

Refaja Ziekenhuis	81	157	51,6
Admiraal De Ruyter Ziekenhuis	572	1092	52,4
Medisch Spectrum Twente	1029	1941	53,0
Ziekenhuis St. Jansdal	187	348	53,7
Orbis medisch en zorgconcern	472	878	53,8
Ziekenhuis Bethesda	90	167	53,9
Máxima Medisch Centrum	651	1200	54,3
Tergooiziekenhuizen, locaties Blaricum en Hilversum	203	366	55,5
Universitair Longcentrum Dekkerswald	44	79	55,7
Diaconessenhuis Leiden	342	608	56,3
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis	541	928	58,3
Van Weel-Bethesda Ziekenhuis	128	207	61,8
TweeSteden ziekenhuis	416	658	63,2
Havenziekenhuis en Instituut voor Tropische Ziekten BV.	59	93	63,4
Catharina-ziekenhuis	317	476	66,6
Flevoziekenhuis	92	129	71,3
Ikazia Ziekenhuis	808	898	90,0

Resultaten van de ziekenhuizen met een dwarsdoorsnede meting (n=50):

Gemiddelde at 55,4% van de ondervoede patiënten op de vierde dag voldoende eiwit. De standaardafwijking was 19,6% en het minimum was 10,0% (Meander Medisch Centrum) en het maximum 100% (Sint Maartenskliniek / locatie Boxmeer en Wilhelmina Ziekenhuis Assen). In tabel 2 is te zien dat de steekproefgroottes veel te klein zijn om conclusies te kunnen trekken (kolom met teller en noemer van het percentage ondervoede patiënten met voldoende eiwit op dag 4).

Tabel 1 – Het percentage ondervoede patiënten met een adequate eiwitname op de vierde opnamedag, in steekproeven gemeten

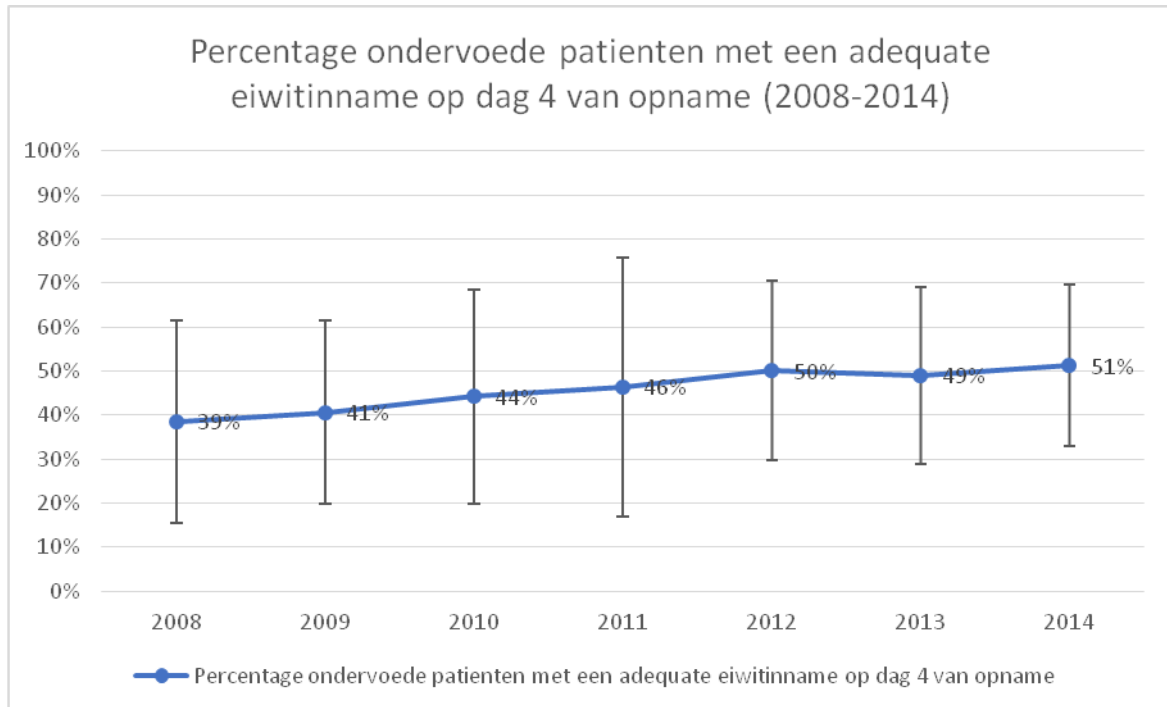
Ziekenhuis	Meetdag kwartaal 1	Meetdag kwartaal 2	Meetdag kwartaal 3	Meetdag kwartaal 4	Teller: aantal ondervoede volwassen patiënten met voldoende eiwit inname	Noemer: aantal ondervoede volwassen patiënten op de 5 ^e dag	Percentage ondervoede patiënten met voldoende eiwit
Meander Medisch Centrum	41694	41750		41985	1	10	10,0
Laurentius Ziekenhuis	41716	41800	41906	41989	20	79	25,3
Ziekenhuisgroep Twente, locaties Almelo en Hengelo	41711	41809	41900	41991	36	131	27,5
UMCG-Universitair Medisch Centrum Groningen	41715	41813	41897	41960	3	10	30,0
Medisch Centrum Haaglanden	41718	41809	41907	41984	178	592	30,1
St. Maartenskliniek Nijmegen	41716	41809	41898	41989	5	16	31,3
Rode Kruis Ziekenhuis			41911	41985	5	15	33,3
St. Lucas Andreas Ziekenhuis	41719	41803	41900	41984	38	106	35,8
Rijnstate	41716	41793	41890	41961	94	262	35,9

Groene Hart Ziekenhuis	41723	41807	41912		22	59	37,3
Isala klinieken	41743	41792	41904	41981	49	131	37,4
Amphia Ziekenhuis	41708	41813	41890	41981	864	2220	38,9
Zaans Medisch Centrum	41666	41792	41827	41918	4	10	40,0
Elkerliek Ziekenhuis	41708	41806	41904	41982	12	29	41,4
Medisch Centrum Alkmaar	41736	41836	41904	41960	5	12	41,7
Sint Anna Ziekenhuis					8	19	42,1
Jeroen Bosch Ziekenhuis					97	211	46,0
Streekziekenhuis Koningin Beatrix		41732	41823	41976	12	26	46,2
Slotervaartziekenhuis	41718	41809	41873	41956	37	80	46,3
't Lange Land Ziekenhuis	41718	41803	41900	41984	10	21	47,6
Vlietland Ziekenhuis	41671	41760	41852	41944	55	105	52,4
Diaconessenhuis Meppel	41673	41771	41890	41960	10	19	52,6
Ziekenhuis Bronovo	41710	41787	41885	41983	26	49	53,1
Reinier de Graaf Groep, locaties Reinier de Graaf Gasthuis in Delft en Diaconessenhuis in Voorburg	41715	41806	41897	41981	16	30	53,3
HagaZiekenhuis	41722	41773	41820	41902	19	35	54,3
Ziekenhuis MCL	41716	41836	41929	41989	56	101	55,4
Hofpoort Ziekenhuis	41653	41773	41842	41960	15	27	55,6
Ziekenhuis Amstelland	41718	41791	41907	41956	15	27	55,6

AZM		41736	41852	41883	49	87	56,3
ZorgSaam Ziekenhuis	41716	41814	41884	41982	43	72	59,7
Scheper Ziekenhuis	41715	41799	41897	41981	6	10	60,0
Gelre Ziekenhuizen Locatie Zutphen	41705	41796	41904	41977	31	48	64,6
Albert Schweitzer Ziekenhuis	41682	41774	41866	41957	11	17	64,7
Spijkernisse Medisch centrum					11	17	64,7
Martini Ziekenhuis	41683	41781	41900	41984	50	77	64,9
IJsselland Ziekenhuis	41701	41806	41890	41981	4	6	66,7
Gelre Ziekenhuizen Locatie Apeldoorn	41677	41736	41841	41918	128	189	67,7
Ziekenhuis Nij Smellinghe	41721	41816	41907	41996	40	58	69,0
VieCuri Med.Centrum voor Nrd-Limburg loc. Venlo	41715	41809	41898	41996	17	24	70,8
Gemini Ziekenhuis	41674	41780	41864	41977	20	28	71,4
Maasziekenhuis Pantein	41725	41816	41907	41991	21	29	72,4
Röpcke-Zweers Ziekenhuis, Saxenburgh Groep	41722	41817	41897	41988	3	4	75,0
Ziekenhuis Rivierenland	41640	41730	41886	41913	469	617	76,0
Rivas Zorggroep locatie Beatrixziekenhuis	41676	41730	41864	41963	16	21	76,2
Rijnland Ziekenhuis	41735	41827	41890	41975	7	9	77,8
St. Franciscus Gasthuis	41715	41806	41897	41974	17	21	81,0

Academisch Medisch Centrum	41729	41757	41792	41925	35	43	81,4
Ziekenhuis De Tjongerschans	41682	41771	41823	41927	10	11	90,9
Sint Maartenskliniek / locatie Boxmeer	41725	41816	41907	41991	23	23	100
Wilhelmina Ziekenhuis Assen	41671	41760	41852	41944	3	3	100

Deze prestatie indicator is sinds 2008 onderdeel van de basisset voor ziekenhuizen. In de afgelopen zeven jaar is het percentage ondervoede patiënten dat op de vierde opnamedag adequaat gevoed wordt verbeterd van gemiddeld 39% in 2008 naar 51% in 2014. De norm voor deze prestatie indicator is gesteld op 60%.

Beschouwing van de resultaten

Het percentage patiënten dat op de vierde opnamedag voldoende eiwit eet verbetert. Toch halen slechts 6 van de 42 ziekenhuizen die de meting continu hebben uitgevoerd en 20 van 50 ziekenhuizen die steekproefmetingen hebben uitgevoerd de norm van 60%. Deze norm blijkt ambitieus maar haalbaar. Het TweeSteden Ziekenhuis deed in 2013 al verslag van hun verbeteracties (<http://www.ntvd-site.nl/nieuws/verbeteren-van-de-eiwitname-op-dag-4-regie-loont/>) en scoren dit jaar een knappe 63% met een continue registratie. Hun succespunten zijn blijvende structurele aandacht, regelmatig overleg en continue evaluatie en bijsturing. Het voorbeeld uit het TweeSteden ziekenhuis laat zien dat met gerichte acties de behandelresultaten van klinisch opgenomen ondervoede patiënten sterk verbeterd kunnen worden.

Ondanks dat een continue registratie door de Inspectie voor de Gezondheidszorg verplicht wordt gesteld levert minder dan de helft van de ziekenhuizen de gegevens op deze manier aan. Continue registratie geeft meer betrouwbare resultaten en de mogelijkheid om per maand de resultaten te monitoren en tijdig gericht actie te ondernemen.

Blijvende aandacht van alle ziekenhuizen, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Stuurgroep Ondervoeding moet ertoe leiden dat alle Nederlandse ziekenhuizen continu screenen en meer ondervoede patiënten goed voeden. De resultaten van het Van Weel Bethesda ziekenhuis in Dirksland, het TweeSteden ziekenhuis in Tilburg, Havenziekenhuis en Instituut voor Tropische Ziekten in Rotterdam, het Catharina-ziekenhuis in Eindhoven, het Flevoziekenhuis in Almere en het Ikazia Ziekenhuis in Rotterdam laten zien dat het kan. Blijvende structurele aandacht, regelmatig overleg en continue evaluatie en bijsturing zijn hierin de sleutels naar succes.